

Vækstregulering og svampebekæmpelse i vinterraps i efteråret

Uanset såtidspunkt skal en optimal vækstregulering foretages på rapsens 4-5 løvbladstadiet, hvilket i de tidligst såede marker i god kondition er nu. I år er der dog meget stor forskel på rapsmarkernes kondition afhængig af såtidspunkt, nedbørsmængder og angrebsgraden af rapsjordlopper og snegle, og i mange marker er det vigtigste her og nu at få bekæmpet skadedyrene i rapsens vigtige opstartsfasen for at sikre rapsens "overlevelse".

Vækstregulering

Som udgangspunkt vil det være velgødede, tidligt såede marker og/eller marker med højt plantetal (>40 pl./m²), som har det største behov for vækstregulering set ift. forebyggelse af udvintringsskader. En tidlig etablering af sorter, som er velegnede til sen såning med en kraftig og hurtig efterårsvækst, fordrer også en vækstregulering. I alle marker vil der dog ofte være en række positive sideeffekter ved vækstregulering, såsom styrket rodudvikling, stærkere stængler og ikke mindst "ensartethed" i afgrødens vækstform fra det tidlige forår. Sidstnævnte er af betydning for målrettede rettidige indsatser efter behov mod bl.a. skadedyr og svampe. I 2019 oplevede vi en længerevarende periode med hård frost i det sene forår, som betød store skader på rigtig mange hovedskud på et tidspunkt af sæsonen, hvor planterne havde svært ved at nå at kompensere ved at sætte flere/kraftige sideskud. Vi oplevede visuelt, at de mere "ensartede" marker som følge af vækstregulering i efteråret, ikke blev så hårdt ramt i denne periode.

Rodhalsråd og lys bladplet

En sideeffekt ved vækstregulering er også en samtidig bekæmpelse af eventuelle angreb af rodhalsråd (phoma), og ved sene behandlinger hen i oktober måned i sent såede marker også mulighed for effekt mod evt. lys bladplet ved behandling med Juventus.

Phoma trives bedst i et fugtigt og mildt efterår, som vi er vidende til i år. Se symptomer på svampen på billede 1. Bladangreb betyder i sig selv ikke noget udbyttmæssigt, men angreb kan brede sig fra bladene via bladnerverne til rodhalsen, hvilket kan give nødmodne eller væltede planter i løbet af sæsonen. Rodhalsråd kan ikke bekæmpes effektivt om foråret.

I UK udføres ofte en bekæmpelse af lys bladplet i november, selvom symptomer ikke er synlige på dette tidspunkt. I UK er smittetrykket af lys bladplet dog væsentlig højere end i Danmark, hvorfor en bekæmpelse under danske forhold oftest først anbefales i foråret, hvis symptomer her kan ses. Ønskes effekt mod lys bladplet i efteråret, skal der således udføres en meget sen bekæmpelse med Juventus i oktober-november.

Billede 1. Angreb af rodhalsråd på bladene er let at kende og kan ikke forveksles med andre svampesygdomme. Bladpletterne er hvide, og de talrige små sorte frugtleger ses tydeligt.

Middelvalg vækstregulering og svampebekæmpelse

Tabel 1 viser vores anbefalede midler til brug i efteråret i vinterraps. 1,0 l Caryx indeholder 0,33 l Juventus og en andel af vækstreguleringsmidlet Medax Top. Caryx og Juventus er godkendt til vækstregulering og foretrækkes til brug om efteråret. Er der et behov for vækstregulering og samtidig bekæmpelse af sygdomme anbefales 0,5-0,7 l/ha Juventus. Caryx har ingen effekt mod lys bladplet. Begge midler er ikke omfattet af triazolregnskabet.

Tabel 1. Anbefalede vækstreguleringsmidler/svampemidler til efterårsbrug i vinterraps.

Skadevolder/problem*	Midde	Dosis, l/ha**	Bemærkninger
Vækstregulering, rodhalsråd, lys bladplet	Juventus	0,5-0,7	Maks. 2 beh.pr. sæson.
Vækstregulering (sideeffekt rodhalsråd)	Caryx	0,5-0,7	Hvis der behandles efterår, må der maksimalt anvendes 0,7 l/ha efterår, og 0,7 l/ha forår .

*Bedst effekt af vækstregulering opnås ved anvendelse på rapsens 4-5 løvbladstadie. I tidligt såede marker vil dette stadie nås fra nu, hvor der dog ikke kan forventes en samtidig sideeffekt på lys bladplet.

**Højeste dosis anbefales i tidligt såede, kraftige marker og/eller hvis markerne udvikler mere end 5 løvblade inden vækstregulering foretages.

OBS på timing af vækstregulering ift. ukrudtsbekæmpelse med Belkar

Er der planlagt en enkelt behandling med 0,4-0,5 l/ha Belkar mod bl.a. kamiller, bør en evt. vækstregulering foretages først. Tidligst en uge efter (og tidligst på rapsens 6 løvbladstadie) må Belkar anvendes. Er der til gengæld planlagt en splitbehandling med Belkar med 0,25 l/ha pr. behandling, skal vækstreguleringen placeres indimellem de to Belkar-behandlinger med mindst 1 uge imellem hver af sprøjtningerne. Belkar kan kun blandes med skadedyrsmidler og **må ikke** blandes med ukrudts-, vækstregulerings- og svampemidler.

Se i øvrigt Vækst fra uge 33 om planteværn i vinterraps i efteråret.